

persona viva: la claredat i la fina ironia.

Deixem parlar la claredat cúbica d' *En tancar la porta*:

Fugissera i freda lògica
de la paret, repetint-se
quatre vegades. L'espai,
com un peix sorprés,
s'agita feblement
i agonitza en un recó,
vençut.

Ara està flotant,
indecís encara en sa nova forma,
vibrant a l'eco
de la porta definitivament
tancada.

Queden dempeus
l'home i la dona,
nus ja
sota una mirada implacable,
quatre vegades repetida:
esveltes sements
de la gran fruita quadrada.

Deixem parlar la discreta ironia d' *Els Savis*:

Las barbetes blanques onegen al vent
com discretes banderes. Passegen la mirada,
aquesta mirada innocent, i terrible de peix
(mort,

pels carrers de la ciutat,
per llurs vells llibres,
per les estàtues de marbre immòbils barbetes
(blanques,

i la deixen suspensa en l'espai,
on plouen, invisibles, les idees pures.

"La superfície eficaç del cristall' els "falsos florits", la ciutat "espai domesticat i manejable", l'home "figura": imatges que penetren i fiblen el sentit: aquesta és l'obra que ens ofereix Manuel Duran. En l'àmbit de claredat d'aquesta poesia:

Des de l'alta finestra l'espai es vessa
en fulgor i brises.

Ramon XIRAU

UNA ANTOLOGIA DE LA LIRICA NORD-AMERICANA per Agustí Bartra, Edicions Lletres. Mèxic, 1952.

Les "circumstàncies que obstaculitzen el lliure curs de la nostra cultura, han fet que aquest llibre no conegui encara la difusió que es mereix. Al nostre concepte, és un dels més importants que han aparegut a l'exili, per l'aportació que representa, pels valors que conté i per

l'elevació del to crític amb el qual se'n revela Agustí Bartra. Aquesta és una de les sorpreses i no pas la menys interessant- que el llibre reserva als seus lectors. Amb un estil cenyit i precís i unes facultats de síntesi i una força de definició de primer ordre, l'antologista ens mostra el llegat espiritual d'un país que es complau a oferir-se al món presentant l'altra cara de la medalla. En aquest sentit, l' *Antologia* té tanta o més transcendència per als nordamericans que per a nosaltres: el murmur i de vegades el crit d'aquestes veus ens acostava més al seu poble que qualsevol miracle industrial.

L'altra sorpresa, per a molts, consistirà a descobrir que hi ha una poesia (no pas, únicament, uns quants poetes) nordamericana, amb una evolució ràpida —que es desprèn aviat d'influències exteriors—, uns moments d'una innegable grandesa i un accent d'una peculiaritat indiscutible.

A partir del mateix títol, l'autor ens dona la pauta de l'honestat i la ponderació amb què s'enfronta a la seva obra. En el prefaci assenyala d'una manera expressa la seva posició: "Al començament he dit que tota antologia és provisional; ara afegiré: i perillosa. Potser hi manquen alguns poetes; potser amb alguns dels que hi consten hauria hagut d'ésser més avar o més pròdig. Sobre això em consola una cosa: pensar que cada lector, com jo mateix ja des d'ara, farà la seva antologia d'aquesta antologia". Agustí Bartra s'anticipa amb aquests mots a les objeccions que puguin fer-li: aquesta és la seva tria i la visió que vol donar d'un fenomen d'una universalitat entranyable. Per a ell, el llibre representa la realització d'un presentiment sostingut durant anys per una voluntat prodigiosa i empès per un destí, o empenyent un destí que, al costat d'altres meravelles amb les quals ha anat recreant la seva vida, li donaria l'oportunitat, com diu ell, de poder esmerçar-se "a la tasca abellidora en el propi país on aquella poesia havia estat escrita, i que la completaria en el lloc on avui escric aquests mots, ben a prop del Huntington nadiu de Whitman, a ran dels sorrals i cales del Long Island Sound".

Que aquest presentiment del poeta trobés ressò en l'alt esperit de selecció de la "Fundació Guggenheim" és un altre prodigi que cal acollir amb una gran esperança. L'esmentada institució no tan sols va fer possible l'estada del poeta als EE.UU., sinó que ha procurat l'edició de l' *Antologia* i el seu coneixement en aquells medis on la seva eficàcia pot ésser més extensa. Si en els estadis més elevats de la cultura hi ha, encara, un clima propici a aquests contactes i col·laboracions, podrem mantenir la confiança que ens sabia més greu de perdre.

Pere CALDERS